

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu**

Opole, dnia 9 kwietnia 2010 r.

**Pan
Robert Wojewódka
Dyrektor Sądu Okręgowego
w Opolu**

**P/09/006
LOP-400-05-01/2010**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu przeprowadziła w Sądzie Okręgowym w Opolu² kontrolę wykonania w 2009 r. budżetu państwa w części 15/07 w zakresie działania Sądu jako dysponenta II stopnia i wykonania planu finansowego Sądu.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 1 kwietnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami działania Sądu w zakresie spraw objętych kontrolą.

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm., zwana dalej ustawą o NIK

² zwany dalej Sądem

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia kontroli i wynikające z nich oceny częściowe.

1. NIK pozytywnie ocenia wykonanie planu dochodów budżetowych.

Dochody zrealizowane w 2009 r. w kwocie 6 041 tys. zł były o 4,2 % wyższe od kwoty zaplanowanej. Wpływy wyższe od zaplanowanych uzyskano z opłat z tytułu postępowania sądowego (§ 0690) oraz z rozliczeń należności z lat ubiegłych (§ 0970). Badanie próby 5 zapisów i dowodów dotyczących dochodów na kwotę 15,5 tys. zł (0,3 % dochodów) nie wykazało nieprawidłowości – należności były prawidłowo ustalone i zostały wniesione przez zobowiązanych w terminie wynikającym z dokumentów stanowiących ich podstawę. Dochody były przekazywane na rachunek budżetu państwa w prawidłowych kwotach i terminach określonych w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa³.

Należności na koniec 2009 r. wynosiły 2 038 tys. zł i były o 27,4 % niższe od ich stanu na koniec 2008 r. W wymienionej kwocie 1 411 tys. zł stanowiły zaległości, które na przestrzeni 2009 r. uległy obniżeniu o 23 % (o 531 tys. zł).

Kontrola nie ujawniła przypadków, w których należności w 2009 r. uległy przedawnieniu.

2. NIK ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami wykonanie wydatków ze środków budżetowych.

Według pierwotnego planu finansowego Sądu na 2009 r. kwota wydatków wynosiła 39 687 tys. zł. W wyniku wprowadzonych 81 zmian wynikających z decyzji Ministra Sprawiedliwości i przeniesień wydatków dokonanych między poszczególnymi dysponentami (Sądem Apelacyjnym, Sądem i Sądami Rejonowymi) oraz zmianie ustawy budżetowej, kwota zaplanowanych wydatków była niższa o 6 302 tys. zł i wyniosła 33 385 tys. zł

Wydatki wykonane w 2009 r. wynosiły 33 373 tys. zł (99,96 % kwoty zaplanowanej), w tym 29 789 tys. zł stanowiły wydatki w dziale 755 *Wymiar sprawiedliwości*, rozdziale 75502 *Jednostki sądownictwa powszechnego*, 2 805 tys. zł wydatki związane z uposażeniami sędziów w stanie spoczynku w dziale 753 *Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne* a 779 tys. zł wydatki na Rodzinne Ośrodki Diagnostyczno-Konsultacyjne w dziale 801 *Oświata i wychowanie*. W kwocie wydatków ogółem, 203 tys. zł stanowiły wydatki na rzecz osób fizycznych, 28 570 tys. zł - wydatki bieżące, a 144 tys. zł – wydatki majątkowe poniesione m.in. na doposażenie Sądu w sprzęt informatyczny i zakup windy–platformy dla osób niepełnosprawnych w Sądzie Rejonowym w Kluczborku.

---

³ Dz. U. Nr 116, poz. 784 ze zm.

2.1. Wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi) poniesione w 2009 r. wynosiły 15 463 tys. zł (54,1 % wydatków bieżących) i stanowiły 100 % kwoty zaplanowanej (po zmianach). W Sądzie przestrzegano obowiązku terminowego odprowadzania wymaganych świadczeń i składek⁴ na rachunek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Przeciętne zatrudnienie w 2009 r. wyniosło (w przeliczeniu na pełne etaty) 266 pracowników, a przeciętne wynagrodzenie przypadające na 1 zatrudnionego w 2009 r. w kwocie 5 490 zł było wyższe o 630 zł od jego wysokości w 2008 r.

2.2. Badanie wydatków poniesionych na finansowanie zakupów i usług wykazało, że:

2.2.1. W 2009 r. wydatkowano kwotę 26 840 zł na opracowanie pn. *Analiza zużycia energii elektrycznej w budynkach Sądu*, w którym odnotowano, że miesięczne oszczędności możliwe do osiągnięcia m.in. na skutek zmiany dostawcy energii elektrycznej dla 10 budynków Sądów Rejonowych i 3 budynków Sądu Okręgowego wynoszą 7 892,89 zł (tj. 4,6 % miesięcznych kosztów zużycia energii).

Dane zawarte w ww. opracowaniu nie zostały przez Sąd do dnia zakończenia kontroli NIK (przez 147 dni) wykorzystane, tj. wyniki analizy i zalecenia nie zostały rozdysponowane pomiędzy poszczególnymi Sądami Rejonowymi okręgu opolskiego, a w Sądzie nie podjęto działań wdrażających proponowane rozwiązania. Dyrektor Sądu wyjaśnił, że do czasu kontroli NIK nie wiedział o istnieniu ww. opracowania, natomiast pracownik odpowiadający za inwestycje Sądu wyjaśnił, że nie dostał polecenia przekazania analizy do podległych jednostek. Według dodatkowych wyjaśnień złożonych przez Dyrektora Sądu, w dniu 30 marca 2010 r. (po zakończeniu kontroli NIK) przeprowadzona została narada z kierownikami finansowymi Sądów Rejonowych, na której m.in. wydano polecenie podjęcia działań w celu wykorzystania wyników przedmiotowej analizy.

2.2.2. Prawidłowo przeprowadzono w 2009 r. dwa (100 %) postępowania w trybie przetargów nieograniczonych: 1/ na dostawę bonów towarowych oraz 2/ na dostawę prasy – nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zastosowanego trybu, przebiegu i dokumentowania postępowań. Umowy zostały zawarte na kwoty odpowiadające wybranym ofertom, odpowiednio: nr 1/XII/2009 z 4 grudnia 2009 r. na kwotę 86 000 zł i nr 3/XII/2009 z 28 grudnia 2009 r. na kwotę 168 566,33 zł.

---

⁴ Art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.); art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz.776 ze zm.)

Jednak zapłata należności wynikającej z dostawy bonów towarowych w kwocie 86 000 zł zrealizowana została na podstawie dyspozycji Dyrektora Sądu w oparciu o notę księgową z 7 grudnia 2009 r., pomimo że wg pkt 2 Umowy nr 1/XII/2009 dostawca obowiązany był do wystawienia rachunku lub faktury. Ponadto w ewidencji księgowej Sądu nie wykazano rozrachunku z ww. dostawcą – w zapisach ujęto wyłącznie zapłatę. Stanowiło to naruszenie reguły (zasady) memoriału zawartej w art. 6 ust 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*⁵. Odpowiedzialna za powyższe zastępca Głównej Księgowej Sądu wyjaśniła, że w Sądzie przyjęty jest uproszczony sposób ewidencjonowania wydatków finansowanych ze środków ZFŚS⁶. Zdaniem NIK, uproszczony sposób księgowania wydatków z ZFŚS nie może być stosowany w przypadku rozrachunków z podmiotami zewnętrznymi.

2.2.3. Kwotę 289 130,71 zł (0,87 % wydatków ogółem) zapłacono za dostawy artykułów biurowych, artykułów papierniczych i artykułów higienicznych (172 245,25 zł) oraz za dostawy chemii gospodarczej i artykułów pomocnych w sprzątaniu (116 885,46 zł), które zostały zlecone wykonawcy wybranemu z pominięciem trybów określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁷, pomimo że wartość tych zamówień przekraczała 14 tys. euro, tj. określony w art. 4 ust. 8 Pzp limit nakładający obowiązek stosowania przepisów o zamówieniach publicznych.

W celu rozeznania rynku, do trzech podmiotów skierowano zapytania dotyczące realizacji całości dostaw. W oparciu o otrzymane oferty Dyrektor dokonał podziału ww. zamówień na części w taki sposób, że:

- 1) na dostawę artykułów papierniczych zawarł umowę nr 3/I/2009 na kwotę 64 799,14 zł, na dostawę materiałów biurowych - umowę nr 5/I/2009 na kwotę 65 207,27 zł, na dostawę ręczników papierowych i papieru toaletowego – umowę 6/I/2009 na kwotę 47 157,88 zł,
  - 2) na dostawę chemii gospodarczej zawarł umowę nr 4/I/2009 na kwotę 55 665,25 zł, a na dostawę artykułów pomocnych w sprzątaniu – umowę nr 7/I/2009 na kwotę 61 220,21 zł,
- pomimo że asortyment wymieniony w pkt 1 i asortyment wymieniony w pkt 2 należą do łącznych (odpowiednio) działów *Wspólnego słownika zamówień* (CPV), wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady Europy nr 2195/2002 z dnia 5 listopada 2002 r. – odpowiednio działu nr 30 i działu nr 39.

Tym samym, w ocenie NIK były Dyrektor Sądu, dokonał podziału zamówienia w celu ominięcia obowiązku stosowania procedur Pzp i naruszył tym samym art. 32 ust. 2 Pzp.

---

⁵ Dz. U. z 2009 Nr 152, poz. 1223 ze zm. dalej: UoR

⁶ Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

⁷ Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm., dalej - Pzp

Izba zwraca uwagę, że art. 32 ust. 4 Pzp dopuszcza podział zamówienia na części, pod warunkiem zastosowania dla każdej z części trybu postępowania właściwego dla zamówienia, którego wartość jest sumą wartości zamówień częściowych. Ponadto odrębne zamówienia mogą wystąpić wówczas, gdy przedmiot zamówienia ma inne przeznaczenie lub nie jest możliwym jego nabycie u tego samego wykonawcy. Tymczasem były Dyrektor decydując o skierowaniu zapytań dotyczących wszystkich ww. dostaw do trzech podmiotów zakładał, że zamówienia mogą być całościowo zrealizowane przez jednego wykonawcę i nie wymagają podziału.

Były Dyrektor Sądu zeznał, że opierał się na rzetelności wniosków o zakup, sporządzonych przez pracowników Sądu. Natomiast odpowiedzialna za sporządzenie wniosków kierownik Oddziału Gospodarczego w Sądzie wyjaśniła, że wiedziała iż dokonuje podziału zamówień na części, lecz działała w porozumieniu z byłym Dyrektorem Sądu.

3. NIK ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami system rachunkowości w Sądzie.

Przyjęte w Sądzie procedury kontroli finansowej (m.in. *Regulamin procedur kontroli finansowej* z 3 grudnia 2004 r., *Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów księgowych* z 30 listopada 2004 r.) wypełniały zakres określony w art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. *o finansach publicznych*⁸, a obecnie - art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*⁹.

Stwierdzono równocześnie, że obowiązki w zakresie poświadczenia zgodności zamówienia z planem finansowym zostały w Zarządzeniach byłego Dyrektora z dnia 17 lipca 2007 r. *w sprawie gospodarowania środkami publicznymi do 14 tys. euro i powyżej 14 tys. euro* przypisane Dyrektorowi Sądu, tj. osobie zawierającej umowy z wykonawcami zamówień i podejmującej decyzje o dokonaniu płatności za zrealizowane zamówienia.

W ocenie NIK stanowiło to naruszenie zasady określonej w art. 45 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 ustawy z 30 czerwca 2005 r. *o finansach publicznych* (a obecnie art. 54 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*), w którym obowiązek poświadczenia przeprowadzenia wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym przypisano głównemu księgowemu. Ponadto było to niezgodne z zasadą rozdziału pomiędzy różnych pracowników obowiązków dotyczących zatwierdzania i realizacji operacji gospodarczych, określonych w Komunikacie nr 13 Ministra Finansów z 30 czerwca 2006 r. *w sprawie standardów kontroli finansowej w jednostkach sektora finansów publicznych*¹⁰.

---

⁸ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm., dalej - Ufp

⁹ Dz. U. Nr 157, poz. 1240.

¹⁰ Dz. Urz. MF Nr 7, poz. 58, dalej – Komunikat w sprawie standardów kontroli.

Zapisy *Zasad rachunkowości* odpowiadały wymogom zawartym w art. 10 UoR za wyjątkiem:

- braku określenia wykazu przypadków księgowania z pominięciem kont rozrachunkowych (przeгляд analityczny zapisów księgowych wykazał takie księgowania w odniesieniu m.in. do wypłat gotówkowych z tytułu zwrotu kosztów przejazdu świadków w postępowaniu sądowym, refundacja opłat pocztowych dotyczących wypłat z rachunków dochodów budżetowych, sum depozytowych, sum na zlecenie, rachunku ZFŚS, wpłat przez pracowników Sądu należności za prywatne rozmowy telefoniczne),
- braku w Zakładowym planie kont pięciu kont wykorzystywanych w ewidencji księgowej, czym naruszono również zasady ustalone w § 12 pkt 1 ppkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w *sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych*¹¹.
- niewprowadzenia w formie pisemnej do stosowania wykorzystywanej wersji 5.0.3. programu księgowego FK OrCom+.

Odpowiedzialność za powyższe nieprawidłowości, stosownie do treści art. 4 ust. 5 UoR, ponoszą były i obecny Dyrektor Sądu.

Według dodatkowych wyjaśnień złożonych przez Dyrektora Sądu, nowa wersja systemu księgowego (FK OrCom+ v.5.0.4.7) została pisemnie zatwierdzona i wprowadzona do stosowania.

3.1. Badanie zapisów ewidencji księgowej i dowodów stanowiących ich podstawę nie wykazało nieprawidłowości w zakresie ujęcia w księgach wartości transakcji, wykorzystywanych do zapisów kont syntetycznych oraz kont analitycznych, a także w zakresie księgowania do właściwych podziałek klasyfikacji budżetowej.

3.2.1. Stwierdzono równocześnie nieprawidłowości polegające na tym, że zapisy księgowe (100 %) były niekompletne, gdyż nie zawierały daty operacji gospodarczej i daty dowodu, tym samym nie spełniały wymogu minimalnego określonego w art. 23 ust. 2 pkt 1 i 2 UoR. Przyczyną powyższego było to, że stosowana w Sądzie wersja systemu księgowego FK OrCom+ nie umożliwiała wprowadzenia tych danych, a Główna Księgowa i były oraz obecny Dyrektor Sądu nie zgłaszali w tym zakresie uwag do autora programu.

Ponadto zapisy w rejestrze wydatków dotyczącym grudnia 2009 r., do 23 marca 2010 r. nie były zaksięgowane (nie posiadały atrybutu trwałości) i możliwa była ich modyfikacja bez

---

¹¹ Dz. U. Nr 142, poz. 1020 ze zm.

konieczności wprowadzenia dodatkowych zapisów. Stanowiło to naruszenie art. 23 ust. 1 UoR, w którym postanowiono, że zapisów w księgach dokonuje się w sposób trwały.

Stosowany w Sądzie system księgowy nadawał zapisom formę trwałą dopiero po zamknięciu okresu, natomiast nie umożliwiał bieżącego i okresowego księgowania (nadawania trwałości zapisom).

Ww. nieprawidłowość skutkowała tym, że roczne sprawozdania budżetowe Sądu zawierały dane z ewidencji księgowej (za okres styczeń - listopad 2009 r.) oraz dane z bufora (grudzień 2009 r.), a zestawienia obrotów i sald za styczeń i luty 2009 r. sporządzono dopiero 23 marca 2009 r. (po zamknięciu grudnia 2009 r.), tj. wbrew obowiązкови ich sporządzania za poszczególne okresy sprawozdawcze nie rzadziej niż na koniec miesiąca, określonego w art. 24 ust 5 pkt 2 UoR. Odpowiedzialność za powyższe ponoszą były i obecny Dyrektor Sądu.

3.2.2. Badanie 268 zapisów i dowodów księgowych stanowiących ich podstawę na kwotę 6 569 329,66 zł (19,7 % wydatków ogółem i 79,2 % wydatków pozapłacowych Sądu), z tego: 44 zapisów na kwotę 32 600,08 zł dobranych w wyniku przeprowadzonego przeglądu analitycznego, 121 zapisów na kwotę 2 637 738,76 zł wybranych w drodze losowania metodą statystyczną (MUS) i 103 zapisów na kwotę 3 898 990,82 zł dobranych celowo wykazało, że: 87 zapisów na kwotę 2 548 798,62 zł (38,8 %) było zaksięgowanych do niewłaściwych okresów sprawozdawczych (miesiący) w stosunku do daty operacji gospodarczych (dekretacja tych dowodów w zakresie wskazania miesiąca księgowania była również nieprawidłowa). Stanowiło to naruszenie art. 20 ust. 1 UoR.

Nieprawidłowości te stanowią ponadto naruszenie art. 24. ust. 1 UoR, w myśl którego księgi rachunkowe powinny być prowadzone m.in. rzetelnie i w ocenie NIK są podstawą negatywnej oceny wiarygodności bieżącej ewidencji księgowej Sądu (nieprawidłowości te nie miały wpływu na sprawozdawczość roczną).

Przyczynami wystąpienia ww. nieprawidłowości zdaniem NIK było nieprzestrzeganie zasad określonych w *Instrukcji obiegu dokumentów księgowych* wprowadzonej zarządzeniem Dyrektora Sądu nr 35/2004:

- przez byłego dyrektora Sądu oraz przez pracowników Oddziału inwestycji i Oddziału administracyjnego Sądu - wymogu przekazywania dowodów księgowych do Oddziału Finansowego Sądu w terminie 3 dni od daty ich otrzymania,
- przez pracowników Oddziału Finansowego - zasady wprowadzania do ewidencji księgowej danego miesiąca wszystkich zapisów wynikających z dowodów otrzymanych do 5 dnia kolejnego miesiąca

oraz nieprzeprowadzanie przez byłego i obecnego Dyrektora okresowej oceny przestrzegania procedur kontroli finansowej wymienionej w pkt E Komunikatu w sprawie standardów kontroli finansowej.

Płatności dot. zbadanych operacji zrealizowano w terminie, za wyjątkiem dwóch faktur nr 97/TB/77/2009 z 21 maja 2009 r. na kwotę 298 951,80 zł i nr 135/TB/77/2009 z 22 czerwca 2009 r. na kwotę 126 554,93 zł, zrealizowane zostały przez Sąd z opóźnieniem odpowiednio 145 i 157 dni w stosunku do terminu wskazanego na fakturach. Pomimo opóźnienia wykonawca nie naliczył i nie zażądał zapłaty odsetek.

Na skutek nieterminowego ujmowania operacji w ewidencji księgowej, dane o zobowiązaniach (w tym wymagalnych) Sądu wykazane w miesięcznych sprawozdaniach budżetowych nie odzwierciedlały stanu rzeczywistego.

3.3. Badanie ewidencji pozostałych środków trwałych w zakresie 88 pozycji mebli przyjętych na stan w 2009 r. na kwotę 2 937 014,18 zł wykazało, że prowadzona była nierzetelnie, gdyż:

- w kolumnie data dokonania zakupu odnotowano: 14 marca 2009 r. i 22 kwietnia 2009 r., pomimo że daty te wg faktur były inne (27 grudnia 2007 r., 3 i 9 stycznia 2008 r., 6 marca 2008 r. i 28 października 2008 r.),
- na dokumentach OT i PT brak było wskazania sposobu ujęcia operacji w księgach rachunkowych Sądu (dekretacji) i operacje powyższe nie były ujęte w ewidencji księgowej w datach ich faktycznego wystąpienia, dopiero w dniu 30 kwietnia 2009 r. dokonano zbiorczego zaksięgowania ww. zakupów, wprowadzając na podstawie PK zapis na konta 013 *Pozostałe środki trwałe* i 072 *Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych*.

Ponadto stwierdzono, że w opisie merytorycznym faktur dot. dostawy mebli, odnotowanym w dniach:

- 27 grudnia 2007 r. na fakturze nr 769/919/08/07 z 27 grudnia 2007 r. na kwotę 1 089 958,07 zł,
- 28 stycznia 2008 r. na fakturach nr 3/919/10/08 z 3 stycznia 2008 r. na kwotę 707 541,34 zł i nr 5/919/11/08 z 9 stycznia 2008 r. na kwotę 709 677,72 zł,
- 31 marca 2008 r. na fakturze nr 39/919/12/08 z 6 marca 2008 r. na kwotę 345 189,81 zł,
- 12 listopada 2008 r. na fakturze nr 357/114/1/08 z 28 października 2008 r. na kwotę 87 647,24 zł

kierownik Oddziału Gospodarczego Sądu potwierdzała przyjęcie mebli i ich montaż, który faktycznie zrealizowano w późniejszym terminie (w marcu 2009 r.). Powyższe skutkowało

dokonaniem, w dniach odpowiadających datom weryfikacji merytorycznej, zapłaty za niezrealizowane usługi (w treści faktur kwota należności za dostawę i montaż wymieniona była łącznie w jednej pozycji).

[...] ¹² - kierownik Oddziału Gospodarczego Sądu zeznała, że dostała polecenie od byłego Dyrektora Sądu potwierdzenia, że wykazane na fakturach meble zostały dostarczone, co było warunkiem dokonania zapłaty na rzecz dostawcy, a dopiero w marcu 2009 r., po rozpakowaniu mebli i ich faktycznym rozlokowaniu, mogła wprowadzać dane do ewidencji. Natomiast były Dyrektor Sądu zeznał, że brak opisu spowodowałby, że faktura nie mogła trafić do księgowości i nie mogła być zapłacona, a on nieświadomie polecił dokonanie zapłaty za usługę, która w dacie zapłaty nie była wykonana.

4. NIK pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia przeprowadzenie inwentaryzacji.

W 2009 r. przeprowadzono w Sądzie inwentaryzację środków pieniężnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, o której mowa w art. 26 UoR (inwentaryzację środków trwałych i pozostałych środków trwałych przeprowadzono w 2007 r.). Jednak do dnia kontroli NIK (10 marca 2010 r.) nie zinwentaryzowano w drodze uzgadniania i weryfikacji sald pozostałych kont, pomimo obowiązku wynikającego art. 26 ust 3, art. 27 ust. 1 UoR i § 27 *Instrukcji inwentaryzacyjnej Sądu*. Czynności te wykonano w trakcie kontroli NIK i w dniu 10 marca 2010 r. sporządzony został zbiorczy protokół z inwentaryzacji drogą weryfikacji sald. Według wyjaśnienia Głównej Księgowej, weryfikację sald przeprowadzano dotąd dopiero przy sporządzaniu bilansu.

5. NIK pozytywnie ocenia sprawozdawczość roczną.

Objęte badaniem roczne sprawozdania łączne Sądu (jako dysponenta II stopnia): Rb-23 *o stanie środków na rachunkach bankowych*, Rb-27 *o wykonaniu planu dochodów budżetowych*, Rb-28 *z wykonania planu wydatków* były kompletne i zawierały dane zgodne z danymi zawartymi w stanowiących ich podstawę sprawozdaniach jednostkowych.

Stwierdzono równocześnie, że odnotowana na 9 sprawozdaniach jednostkowych Rb-23 (za wyjątkiem sprawozdania SR w Opolu) data kontroli przeprowadzonej przez Główną Księgową Sądu - 29 stycznia 2010 r. - była wcześniejsza niż daty stempla bankowego NBP. Tym samym w Sądzie nie dopełniono obowiązku rzetelnego sprawdzenia (na etapie przyjmowania sprawozdań) potwierdzenia stanu środków dokonanego przez oddział okręgowy NBP, określonego w § 20 ust. 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27

---

¹² Wyłączenie danych osobowych przez Adama Mencfela - doradcę ekonomicznego z Delegatury NIK w Opolu, na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 12, poz. 1198 ze zm.)

czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹³. Przyczyną powyższego była stosowana w Sądzie zasada, że sprawozdania Rb-23 jednostek podległych przekazywane były do NBP celem potwierdzenia stanu środków przez pracowników Sądu.

Roczne sprawozdania jednostkowe Sądu (jako dysponenta III stopnia) za 2009 r. Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-N i Rb-Z przekazano do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dochowaniem terminów ustalonych w załączniku nr 37 do ww. rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej. Dane sprawozdań pochodziły z ewidencji księgowej (za 11 miesięcy) oraz z bufora zawierającego dane niezaksięgowane za grudzień 2009 r.

6. Obowiązki sprawowania nadzoru nad całością gospodarki finansowej podległych jednostek określone w § 3 ust. 5 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych¹⁴ wykonywane były przez byłego Dyrektora Sądu (pełniącego funkcję dysponenta II stopnia) w sposób niepełny. W szczególności nadzorem nie obejmowano określonych w § 3 ust. 5 pkt 4 ww. rozporządzenia obszarów: prawidłowości wykonania zadań określonych w planach finansowych podległych dysponentów oraz przestrzegania przez nich zasad gospodarki finansowej, w tym gospodarowania mieniem Skarbu Państwa, przestrzegania realizacji procedur kontroli finansowej w toku wykonywania budżetu i dyscypliny finansów publicznych.

Były Dyrektor Sądu jako przyczynę powyższego wskazał ograniczenia kadrowe i duże obciążenie bieżącymi zadaniami pracowników Sądu, uniemożliwiające powierzenie obowiązków w tym zakresie.

Kontrola nie ujawniła jednak dokumentów poświadczających działania byłego Dyrektora mających na celu wypełnienie obowiązku określonego w ww. rozporządzeniu.

Ponadto były Dyrektor zeznał, że zadania te realizowane są przez rewidentów Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, gdyż dyrektorom tych jednostek przypisano zadania kontrolne na obszarze apelacji.

Kontrole obejmujące obszary wymienione w § 3 ust. 5 pkt 4 rozporządzenia przeprowadzone były w 2009 r. przez rewidentów Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w 5 Sądach Rejonowych z 9 jednostek funkcjonujących na terenie okręgu opolskiego, a protokoły pokontrolne znajdowały się w Sądzie.

---

¹³ Dz. U. Nr 115, poz. 781 ze zm.

¹⁴ Dz. U. Nr 11, poz. 69, dalej – rozporządzenie w sprawie gospodarki finansowej sądów

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. *Określenie w Polityce rachunkowości Sądu przypadków stosowania uproszczonych księgowości oraz uzupełnienie Zakładowego planu kont o konta wykorzystywane w ewidencji księgowej.*
2. *Dostosowanie zapisów procedur kontroli finansowej Sądu, w zakresie poświadczania zgodności zamówienia z planem finansowym do wymogów określonych w art. 54 ust. 1 pkt 2 o finansach publicznych oraz w Komunikacie w sprawie standardów kontroli.*
3. *Podjęcie działań organizacyjnych zapewniających:*
  - *bieżące przekazywanie faktur do Oddziału Księgowości Sądu celem zaksięgowania,*
  - *księgowanie operacji gospodarczych zgodnie z ich faktycznym przebiegiem, tj. zgodnie z zasadą memoriału oraz z uwzględnieniem daty wystąpienia zdarzenia jako wyznacznika okresu sprawozdawczego,*
  - *bieżące i rzetelne prowadzenie ewidencji pozostałych środków trwałych, zgodnie z dokumentacją dostaw,*
  - *terminowe przeprowadzanie inwentaryzacji w drodze weryfikacji sald,*
  - *prawidłowe stosowanie procedur przetargowych,*
  - *wypełnienie obowiązku nadzoru określonego w §3 ust. 5 pkt 4 rozporządzenia w sprawie gospodarki finansowej sądów.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Opolu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.